

Список використаних джерел:

1. Грошово-кредитна та фінансова статистика НБУ [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1
2. Інфляційний звіт [Електронний ресурс] / Січень 2016. — Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=27033423>
3. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України, затверджені Постановою Правління Національного банку України N 361 від 02.08.2004 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04>

УДК 336.648

Філін О.С.,

аспірант кафедри корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Особливості оцінки кредитоспроможності підприємств

малого та середнього бізнесу

Структура економіки багатьох країн світу показує ефективність стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу (МСБ). В Сполучених Штатах Америки малі та середні підприємства становлять 99% компаній, в яких зайнято 54 мільйони працівників і створюється більше 50% валового внутрішнього продукту (ВВП) [1]. Серед країн Європейського союзу найнижчий внесок МСБ в економіку країни в Ірландії, (47% ВВП), найбільший – на Мальті (77%) та в Естонії (76%) [2]. За даними Світового Банку, країни що розвиваються більшою мірою залежні від великих підприємств. Малий та середній бізнес цих країн створює 45% робочих місць та 33% національного продукту [3].

В Україні за даними Комітету статистики малі та середні підприємства створюють 73% робочих місць та 65,8% ВВП. За внеском у ВВП показники близькі до Португалії, Італії, Литви та Латвії. Проте, маючи достатньо високу

частку МСБ, в розрахунку на 1 працюючого малі та середні підприємства в 2,1 рази менш продуктивні за великі [4].

У питанні ефективності малого та середнього бізнесу дослідники апелюють до складності отримання кредитних фінансових ресурсів – їх пропозиції та вартості. Більшість банків зосереджені на роботі з великим бізнесом, забезпечуючи відсотковий та комісійний дохід за рахунок значних сум кредитних заявок. Розробка прибуткової моделі роботи з малими та середніми підприємствами вимагає врахування суттєвих особливостей.

Факторами, що визначають банківську маржу – різницю між ставками за кредитами та депозитами є закладені ризики, адміністративні та операційні витрати, норма прибутку. В умовах високої цінової еластичності попиту використання моделей, що дозволяли б мінімізувати витрати за незмінного рівня ризиків створює незаперечні переваги для банків або інших фінансових інститутів.

Ключовою особливістю кредитування малого та середнього бізнесу є суттєвий вплив адміністративних витрат на кінцеву ціну продукту. Дані витрати визначаються кількістю розглянутих заявок, в той час як доходи – обсягом виданого портфелю. Таким чином відносно низький середній обсяг кредиту вимагає мінімізації змінних витрат – людино-годин на прийняття рішення.

В даному випадку ефективним є використання методів роздрібного кредитування фізичних осіб – визначення сум кредиту (фіксованих, або функціонально залежних від показників кредитора), для яких рішення приймається виключно на основі скорингової оцінки. При цьому позитивний ефект на адміністративні витрати матиме як автоматичне погодження кредиту, так і автоматична відмова.

Модель скорингової оцінки потенційного позичальника суттєво відрізнятиметься для існуючих і нових клієнтів, новостворених та відносно довго функціонуючих компаній, для різних галузей та регіонів.

Найбільш простою категорією для аналізу є діючі клієнти банку, які користуються послугами розрахунково-касового обслуговування. Для них існує

можливість аналізу грошового потоку в усіх необхідних розрізах: надходження та видатки, сезонність, концентрація, витрати на обслуговування кредитів в інших банках, тощо. Порівняння цих даних з графіком обслуговування боргу в достатній мірі дає оцінку кредитоспроможності позичальника. Відповідно, для клієнтів, які не мають історії відносин з даною кредитною установою, дана модель недоступна.

Критерій “новостворена компанія” визначає наявність історичних даних фінансової звітності для аналізу. Для бізнесу, що функціонує протягом трьох і більше років проводиться оцінка факту та динаміки ключових фінансових показників – обсягу активів, виручки, прибутку, зобов’язань, оборотного капіталу та похідних а також підтвердження відсутності стоп-факторів – наявності негативних записів в Бюро кредитних історій, відкритих кримінальних та адміністративних проваджень, тощо. Розгляд заявки від новоствореного бізнесу вимагає по-перше, оцінки джерел капіталу, рівня участі та відповідальності власника, по-друге, потенціалу галузі та, по-третє, особистих якостей підприємця.

Галузевий та регіональний фактори визначають потенційні маржу та оборотність капіталу. Необхідно враховувати, що обсяги виробництва, витрати та дохід від реалізації, які для одних галузей вважається характеристиками високоефективної організації та управління, в інших будуть нижчим за рівень окупності. Аналогічним чином необхідно враховувати і рівень економічного розвитку регіону, особливості ресурсного потенціалу та локального попиту.

Формування скорингових карт для оцінки кредитоспроможності позичальника та потенційних ризиків є комплексною сферою, що вимагає поєднання знань з фінансового та статистичного аналізу, процесної та нормативної складових банківської діяльності, поведінкового моделювання, а також розуміння новітніх напрямів економіки – “технологічних фінансів” (FinTech), “громадського фінансування” (Crowdfunding) з точки зору їх впливу на розвиток банківського бізнесу в світовому масштабі.

Перспективність даного напрямку досліджень зумовлюється не лише

впливом на вартість банківського продукту та прибутковість банківських установ, а й можливістю розвитку економіки, заснованої на засадах надання кожному можливостей для реалізації власного підприємницького потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Звіт TradeUp Capital Fund and Nextrade Group “Small and Medium Enterprises (SMEs) Finance”. Режим доступу: http://www.tradeupfund.com/uploads/2/6/0/4/26048023/state_of_sme_finance_in_the_united_states_2015.pdf
2. Звіт Європейської комісії “Annual Report on European SMEs 2014 / 2015” Режим доступу: http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review/index_en.htm#t_0_0
3. Брифінг Світового Банку “Small and Medium Enterprises (SMEs) Finance” Режим доступу: <http://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/smes-finance>
4. Звіт Державної служби статистики України “Показники структурної статистики по суб’єктах господарювання з розподілом за їх розмірами”. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/osp_u/osp_u.htm

УДК 336.1.2

Ченка В.В.,

к.е.н., доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,

Варданян М.П.,

Магістрант ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Внутрішній фінансовий контроль та його вплив на економічну безпеку підприємств готельного бізнесу

Діяльність корпоративних підприємств повинна підпорядковуватися певним вимогам, що диктує сучасний стан розвитку економіки України. Прагнення вийти на міжнародний рівень вимагає забезпечення сталого розвитку корпоративних підприємств, підвищення інвестиційної привабливості, збільшення вартості бізнесу тощо.